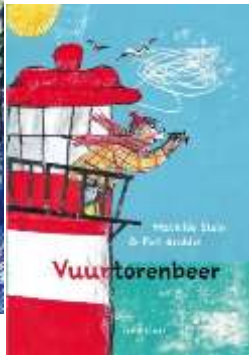
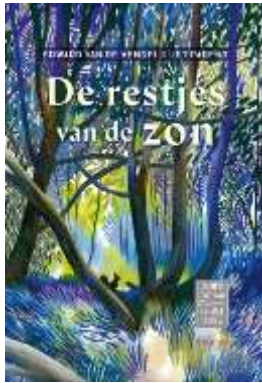

Juryrapport

Kinderboekenonderzoek 2024

Inhoudsopgave:

Inleiding	blz.3
Waar let het lezersteam op?	blz.4
Beoordeelde boeken 2024	blz.5
Diagrammen	blz.6, 7
Conclusies van het onderzoek	blz.8
Winnaar gouden griffel 2024	blz.9
Bijlage 1: boeken zonder grove taal	blz.10
Bijlage 2: boeken met weinig grove taal	blz.11-13
Bijlage 3: boeken met (redelijk)veel grove taal	blz.14-16
Bijlage 4: boeken met 1 of meer (bastaard)vloeken	blz.17
Enkele gegevens	blz.18

Inleiding

De Bond tegen vloeken voert jaarlijks het kinderboekenonderzoek uit. Bij dit onderzoek wordt gekeken naar de hoeveelheid grove taal/woorden in kinderboeken. Een lezersteam noteert alle woorden die als grof of onbeschaafd bestempeld kunnen worden. Het lezersteam kijkt alleen naar de hoeveelheid/kwantiteit van de woorden. Er wordt niet gekeken naar de inhoud/kwaliteit van de boeken.

De Bond tegen vloeken wil met dit onderzoek aandacht vragen voor goed en respectvol taalgebruik in kinderboeken. Vloeken, schelden en andere grove taal passen volgens de Bond niet in een kinderboek. Lezen is voor de ontwikkeling van een kind belangrijk. Het geeft ontspanning en plezier. Maar boeken zijn ook leerzaam en hebben een opvoedkundige waarde. Kinderen volgen voorbeelden makkelijk na. Het is belangrijk dat zij in aanraking komen met goed en respectvol taalgebruik. De Bond tegen vloeken geeft geen literair oordeel over de kwaliteit en inhoud van de kinderboeken. Dat is niet aan ons. De deskundigheid van de Griffeljury en van de Kinderjury trekken we niet in twijfel. Wel kan het onderzoek functioneren als een eye-opener. We zouden graag zien dat de genoemde jury's bij hun oordeel ook rekening houden met de mate waarin grof taalgebruik voorkomt in het kinderboek. Veel grove taal zou dan niet in het voordeel van het boek moeten pleiten.

Het is onmogelijk om alle boeken die verschijnen te onderzoeken. Daarom richt het onderzoek zich op een aantal bekroonde boeken. Dit jaar worden er geen bronzen griffels uitgereikt. Alleen nog maar zilveren griffels. 10 boeken die bekroond zijn met een zilveren griffel zijn onderzocht. Daarnaast ook nog 2 boeken die genomineerd zijn door de kinderjury. In totaliteit zijn dus 12 boeken gelezen.

Waar let het lezersteam op?

Vloeken/blasfemische taal:

Onder vloeken verstaan we woorden waarin de naam van God of Jezus op een oneigenlijke manier wordt gebruikt. Ook *verdomd* en *verdomme* rekenen we tot vloeken.

Voorbeelden: God, Jezus, godver, godverdomme, verdomme enz.

Bastaardvloeken (vervormingen):

Voorbeelden: gadverdamme, potverdorie, getver, jemig, goh enz.

Algemene scheldwoorden:

Voorbeelden: rotzak, klootzak, sukkel enz.

Verwensingen en verwijzingen naar ziektes of handicaps:

Voorbeelden: kanker, kankerlijer, tering, tyfus, mongool, debiel enz.

Verwijzingen naar geaardheid:

Voorbeelden: homo, lesbo, gay enz.

Discriminerend of racistisch taalgebruik:

Voorbeelden: zwarte, Jood, kutmarokkaan, vuile Turk enz.

Beledigende woorden over iemands uiterlijk:

Voorbeelden: schele, kale, vetzak enz.

Schuttingtaal/seksueel getint taalgebruik:

Voorbeelden: lul, kut, fuck, fucking, shit, hoer enz.

Spottend taalgebruik over bv de hemel of God en geloof.

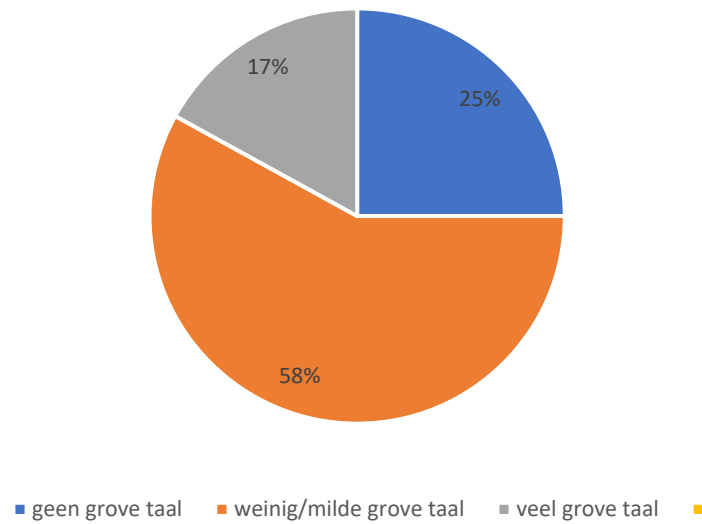
Voorbeelden: het was hemels, hemeltje lief, Godallemachtig enz.

Beoordeelde boeken 2024

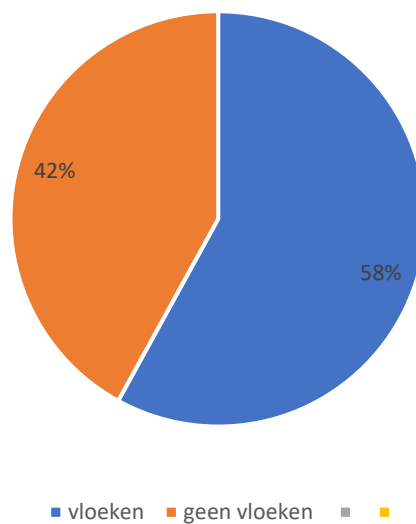
	Titel van het boek	Schrijver	Uitgever	Categorie	Waardering
1.	De restjes van de zon	Edward van de Vendel	Querido	Tot 6 jaar	Zilveren griffel
2.	Vuurtorenbeer	Mathilde Stein, Anoush Elman	Lemniscaat	6-9 jaar	Zilveren griffel
3.	De jongen die van de wereld hield	Tjibbe Veldkamp	Querido	9-12 jaar	Zilveren griffel
4.	Zebedeus en het ganzenbord van Wisse	Koos Meinders	Hoogland & van Klaveren	9-12 jaar	Zilveren griffel
5.	Het kleine heelal	Annejan Mieras	Lemniscaat	9-12 jaar	Zilveren griffel
6.	Pardalita	Joana Estrela	Querido	12-15 jaar	Zilveren griffel
7.	De spin en de sleutel	Anna Woltz	Querido-Singel	12-15 jaar	Zilveren griffel
8.	De reis van Manie Schaafijs	Zindzi Zevenbergen	De Harmonie	Informatief	Zilveren griffel
9.	De avonturen van Thomas, Rutger en Paco. Het pretpark	Thomas van Grinsven	Zwijsen	6-9 jaar	Prijs kinderjury
10.	Mus en kapitein Kwaadbaard en de wraak van de furie.	Kevin Hassing	Luitingh-Sijthoff	10-12 jaar	Prijs kinderjury
11.	Gelukkig en blij	Edward van de Vendel	Querido	Poëzie	Zilveren griffel
12.	Nog lang geen later	Kees Spiering	Luitingh-Sijthoff	Poëzie	Zilveren griffel

Diagrammen

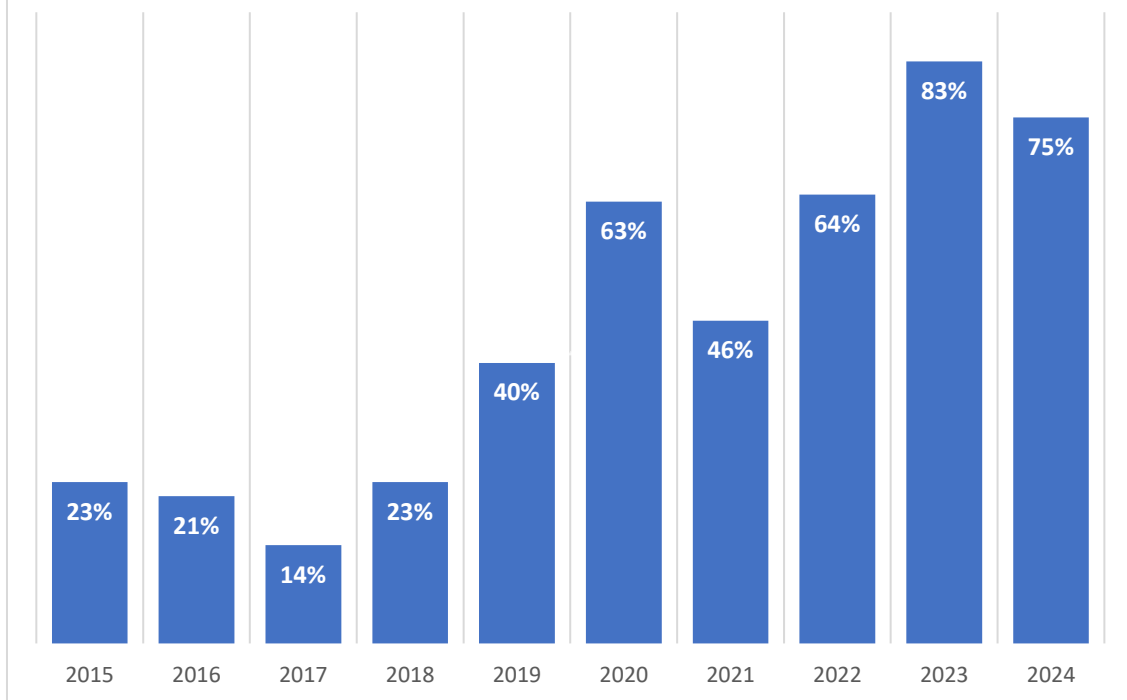
Grove taal in kinderboeken.

Vloeken in kinderboeken

PERCENTAGES KINDERBOEKEN MET GROVE TAAL 2015-202

Conclusies van het onderzoek:

1. Dit jaar zijn er 12 boeken gelezen en gescreend. Hierbij zaten 2 poëzieboeken en 1 informatief boek in verhaalvorm.
In 3 boeken zijn geen grove woorden gevonden. In 7 boeken staan enkele grove woorden of milde scheldwoorden. In 2 boeken staat wat meer grove taal maar geen enkel boek springt er uit qua hoeveelheid grove taal.
2. In 7 van de 12 boeken komen in meer of mindere mate (bastaard)vloeken voor. De grove GVD vloek komt in volledig uitgeschreven vorm NIET voor dit jaar. Wel staat er een keer gvd als afkorting geschreven. In het boek "De spin en de sleutel" komt OMG 9 keer voor.

Van de 12 boeken bevatten 9 boeken in meer of mindere mate grove taal. Dit komt neer op 75% en is een daling in vergelijking met 2023. In 2024 waren er geen boeken bij met extreem veel grof taalgebruik.

Winnaar gouden griffel:

Berichtje vanaf het internet:

De Gouden Griffel, de belangrijkste literatuurprijs voor kinderboeken, gaat dit jaar naar 'Het kleine heelal', geschreven door Annejan Mieras. Dat is bekendgemaakt in het NOS Jeugdjournaal. Volgens de jury is het winnende boek "het ultieme kinderboek, dat alles heeft om uit te groeien tot een klassieker". Het boek gaat over een meisje dat vanwege allerlei tegenslagen met haar moeder in een caravan op camping 'Het kleine heelal' belandt. Daar beleeft ze allerlei avonturen en ontmoet ze interessante mensen. De jury, onder leiding van voormalig nieuwslezer Noraly Beyer, noemt Het kleine heelal "kundig en liefdevol gecomponeerd". Auteur Mieras was lang werkzaam als architect en werkt inmiddels al jaren als docent op een basisschool. 'Het kleine heelal' is haar derde boek.

Toelichting op het taalgebruik in dit boek: zie ook pagina 14.

Er staan 2 bastaardvloeken in en verder een aantal negatieve uitingen over de hemel en de schepping. Ook wordt er vaak "rot op" geschreven. Op blz. 191 wordt gescholden met een ziekte: tering.

Bijlage 1: Boeken zonder grove taal:

De restjes van de zon

Vuurtorenbeer

Thomas, Rutger en Paco. Het pretpark

Bijlage 2: Boeken met weinig grove taal:

In de volgende boeken komen weinig grove woorden of milde scheldwoorden voor:

De jongen die van de wereld hield:

- Blz.7 jakkes
- Blz.18 alle donders
- Blz.99 in hemelsnaam

Pardalita:

In dit boek staan geen bladzijnummers.

- Vooraan: roddeltrut
- bitch
- dikke tietes

- Vorbij het midden: gay
- lulde

Gelukkig en blij:

- Blz.60 verreke
- Blz.70 verdorie
- Blz.81 gedonder

Zebedeus en het ganzenbord van Wisse:

Blz.18	Jeetje
Blz.25	de duivel mag weten waar naartoe
Blz.40	sukkels
Blz.64	lafbek (2x), op zijn bek slaan
Blz.77	wat een lelijk rotwoord
Blz.102	hellevaart of vagevuur, De zevende hemel (niet spottend)
Blz.116	opdonderen
Blz.122	de pest erin had
Blz.142	hemel, hel, dood (niet spottend)
Blz.148	het Lam met de hoofdletter L (niet spottend)
Blz.149	in Godsnaam

De reis van Manie Schaafijs:

Blz. 22 vervloekte

Blz.55 mijn god

Nog lang geen later:

Blz.9 gadverdamme

Blz.14 klootzak

Blz.18 klootzak

Blz.19 verrot slaat, stomme

Blz.27 lul niet, what the fuck

Blz.52 gvd

Mus en kapitein Kwaadbaard en de wraak van de furie:

Blz.63 gadver

Blz.71 idioot

Blz.99 godsgruwelijk

Blz.189 een kleurrijke vloek

Bijlage 3: boeken met (redelijk) veel grove taal:

Het kleine heeal:

Blz.23	gatver
Blz.29	misschien dat de lieve heer je daarbij kan helpen
Blz.39	rot op
Blz.78	rot op, blijf met je poten van die losse tree af
Blz.82	als je met je fikken overal afblijft
Blz.92	pokkenpark
Blz.117	rot op, ben je lijp, rot op met je smoezen
Blz.119	omdat de schepping bullshit is De hemel is gelul Nog meer bullshit
Blz.120	gatver
Blz.128	bullshit, bullshitsmoesjes
Blz.190	bullshit
Blz.191	tering

De spin en de sleutel:

- Blz.7 OMG
- Blz.12 mijn stompzinnige hersens
- Blz.18 rot toch op, idiote namen (2x)
- Blz.19 in hemelsnaam
- Blz.20 OMG, idioot
- Blz.34 doodnormale kinderen
- Blz.38 horrorschuur
- Blz.39 doodgewone woorden
- Blz.42 duivelsvorken, WTF
- Blz.46 jullie zijn gek
- Blz.48 horrorschuur, OMG, duivelsvorken
- Blz.52 duivelsvork, OMG
- Blz.67 holy zonestorm, rot toch op
- Blz.77 OMG
- Blz.81 doodeng
- Blz.84 OMG
- Blz.91 rot toch op
- Blz.105 slappeling
- Blz.109 OMG
- Blz.110 oprotten
- Blz.130 OMG
- Blz.151 klootzak

Blz.158 oprotten

Blz.168 OMG

Bijlage 4: Boeken met 1 of meer (bastaard)vloeken:

Zebedeus en het ganzenbord van Wisse:

Jeetje

Het kleine heelal:

Gatver (2 keer)

De spin en de sleutel:

OMG (9 keer)

De reis van Manie Schaafijs:

Mijn god

Mus en kapitein Kwaadbaard en de wraak van de furie:

Gadver

Gelukkig en blij:

Verdorie

Nog lang geen later:

Gadverdamme, gvd

Enkele gegevens:

In 2024 bestond het lezersteam uit vier personen.

Coördinator onderzoek:

Nicolien Koetsier, gastdocent Klassetaal basisonderwijs

Voorzitter lezersteam en woordvoerder:

Kees van Dijk, directeur Bond tegen vloeken

Bond tegen vloeken

Landjuweel 46

3905 PH Veenendaal

0318-512002

www.bondtegenvloeken.nl

info@bondtegenvloeken.nl

www.klassetaal.nl

info@klassetaal.nl

Veenendaal, oktober 2024